

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Vědění o jazyce

Kód modulu

ČJ-m-4/AL13

Typ vzdělávání

Všeobecné vzdělávání

Typ modulu

všeobecně vzdělávací

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

L0 (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

ČJ - Český jazyk

Komplexní úloha

Obory vzdělání - poznámky

Délka modulu (počet hodin)

16

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

Vstupním předpokladem je osvojení odpovídajících očekávaných výstupů RVP ZV v oblasti spisovné výslovnosti, tvarosloví, slovtvorby a skladby.

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Vzdělávací modul spadá do obsahových okruhů Jazyk a O jazyce. V průběhu modulu jsou žáci vedeni k pochopení jazykovědy jako disciplíny provázané dílčími jazykovědnými disciplínami (fonetika, fonologie, tvarosloví, slovtvorba,

frazeologie, etymologie...), které spolu úzce souvisejí. Naučí se rozlišovat jazykovou normu a kodifikaci, seznámí se s pojmem jazyková kultura, naučí se pracovat s různými jazykovými příručkami (tištěnými, webovými).

Absolvováním modulu si žáci osvojí správné a kodifikované užití jazyka v různých životních situacích. Dokáží rozlišit vhodnost užití jazykových prostředků v různých komunikačních situacích.

Očekávané výsledky učení

Žák

- a) porozumí obsahu a rozsahu zkoumání jazykovědy a jejích jednotlivých disciplín;
- b) porozumí obsahu a rozsahu jazykové normy (norma tvarosloví a větné skladby, slovní zásoby, norma pravopisná a výslovnostní) a kodifikace (mluvnice, slovní zásoba, pravopis, výslovnost);
- c) pracuje s informacemi z různých kodifikačních příruček (různé typy slovníků, Příruční mluvnice jazyka českého, Pravidla českého pravopisu, internetovou příručbou Ústavu pro jazyk český...);
- d) orientuje se ve vytváření různých typů promluv / písemných projevů dle dané jazykové normy a kodifikace s ohledem na danou komunikační situaci.

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Obsahem modulu je jazykověda a její jednotlivé disciplíny (fonetika, fonologie, tvarosloví, slovo tvoření, skladba, frazeologie, etymologie). Pozornost je též věnována jazykové normě a kodifikaci. S tím souvisí práce s různými typy jazykových příruček (tištěných, elektronických), které slouží k ověření jazykové normy a kodifikace. Obsahem modulu je práce s různými typy textů, audio a video ukázek, vyhledávání kodifikovaných a nekodifikovaných tvarů v nich použitých, popřípadě ověřování správnosti jejich použití za pomoci kodifikovaných příruček a následně odstraňování nedostatků.

Učební činnosti žáků a strategie výuky

- práce s reálnými zvukovými záznamy mluveného/psaného projevu – různé televizní stanice, rozhlasové stanice
- práce s konkrétními jazykovými příručkami (tištěnými, webovými)
- řešení souborů úloh, které slouží k rozlišení kodifikované nekodifikované podoby – práce s chybou, nahrazování chybných tvarů/výrazů správnými
- práce s audio/videoukázkami i tištěnými ukázkami s metodickým vedením vyučujícího

Zařazení do učebního plánu, ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Průběžně je prováděno hodnocení s využitím prvků formativního hodnocení.

a) porozumí obsahu a rozsahu zkoumání jazykovědy a jejích jednotlivých disciplín;

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh

b) porozumí obsahu a rozsahu jazykové normy (norma tvarosloví a větné skladby, slovní zásoby, norma pravopisná a výslovnostní) a kodifikace (mluvnice, slovní zásoba, pravopis, výslovnost);

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh

c) pracuje s informacemi z různých kodifikačních příruček (různé typy slovníků, Příruční mluvnice jazyka českého, Pravidla českého pravopisu, internetovou příručbou Ústavu pro jazyk český...)

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh

d) orientuje se ve vytváření různých typů promluv / písemných projevů dle dané jazykové normy a kodifikace s ohledem na danou komunikační situaci;

v průběhu modulu ověřováno prostřednictvím pracovních listů a souborů úloh

Výsledky učení a) až d) ověřovány v závěru modulu souhrnným testem, jehož specifikací jsou předmětné výsledky učení. Základní nastavení specifikace testu je 25% zastoupení každého výsledku učení. Toto nastavení lze měnit podle potřeb jednotlivých vyučujících, přičemž zastoupení jednotlivých výsledků učení nesmí klesnout pod 10 %. Procentuální zastoupení výsledku učení je odvozeno od maximálního získatelného počtu bodů za daný výsledek učení (nikoli tedy od počtu úloh – může se jednat o dramatický rozdíl).

Kritéria hodnocení

Při průběžném hodnocení dosahovaných jednotlivých výsledků učení a)–d) je využíváno souborů úloh / pracovních listů, které zaručují vysokou objektivitu hodnocení – hodnocení na úrovni stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem je u jednotlivých výsledků učení v kompetenci vyučujícího. Zároveň se doporučuje souběžně využít prvků formativního hodnocení. Při vhodně užitých souborech úloh / pracovních listech lze sledovat dosažený pokrok každého žáka.

Při závěrečném ověřování dosažených výsledků učení souhrnným testem jsou doporučená kritéria nastavena následovně:

Mezní úroveň úspěšnosti je stanovena na 40 %.

Převodník dosažené úspěšnosti na známku

úspěšnost žáka v testu pod 40 % = nedostatečný

úspěšnost žáka v testu od 40 do 55 % = dostatečný

úspěšnost žáka v testu od 56 do 70 % = dobrý

úspěšnost žáka v testu od 71 do 85 % = chvalitebný

úspěšnost žáka v testu od 86 do 100 % = výborný

Nastavená obtížnost testu musí odpovídat dovednostem žáků, jejichž studium je zakončeno maturitní zkouškou, tzn. doporučuje se používat úlohy s průměrnou a vyšší úrovní obtížnosti. Zařazení nepřiměřeně snadných úloh by vyvolávalo potřebu posunovat mezní hranici úspěšnosti a použitý evaluační nástroj (test / soubor úloh) by vykazoval nevyhovující psychometrické charakteristiky.

Doporučená literatura

Mluvnice češtiny 1–3. Praha, Academia, 1986, 1987.

Příruční mluvnice češtiny. Praha, NLN 1995.

Encyklopedický slovník češtiny. Praha, NLN, Praha 2002.

Čechová M.: a kol., Čeština – řeč a jazyk. Praha, ISV nakladatelství 2002.

M. Grepl, P. Karlík, Skladba češtiny, Votobia, Olomouc 1998.

Akademická příručka českého jazyka. 2., upravené a rozšířené vydání. Praha, Academia 2019.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Praha, Academia 1994.

Slovník spisovného jazyka českého. Praha, Nakladatelství ČSAV, 1960–1971, 4 sv.; reedice Praha, Academia 1989, 8 sv.

Příruční slovník jazyka českého. Praha, Státní nakladatelství / SPN, 1935–1957.

Nový akademický slovník cizích slov. Praha, Academia 2005.

Nová slova v češtině. Praha, Academia 1998.

Nová slova v češtině 2. Praha, Academia 2004.

Hugo, J. a kol.: Slovník nespisovné češtiny, Praha, Maxdorf 2009.

Rejzek, J.: Český etymologický slovník, Voznice, LEDA 2001.

Internetová jazyková příručka. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

učebnice a další výukové materiály dle potřeb vyučujícího

Poznámky

Doporučuje se absolvování modulu před moduly Víme, co říkáme a Víme, co píšeme.

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Andrea Peprná. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.